

Канд. екон. наук Адонін С. В., Ковальов М. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

СТАН АВТОСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Одним із найбільш поширених та важливих для галузі видів страхування в Україні є страхування транспортного засобу або автострахування. Головним чином мова іде про легкові автомобілі, вантажівки та іншого транспортного засобу. Такий вид відносин щодо захисту майнових інтересів дозволяє убезпечити страхувальника – автовласника від втрат внаслідок ДТП, відповідальності, яка настає у разі нього, виведення з ладу чи пошкодження автомобіля тощо. Особливо актуальним страхування транспортного засобу в Україні стало у 2022 році. Повномасштабне військове вторгнення країни-агресора проти України, окупація значної частини українських територій спричинила великий потік переміщення громадян по всій країні та навіть за її межами здебільшого у країнах Європи.

Теза про те, що автострахування є найбільш популярним видом страхування в Україні головним чином підкреслюється тим фактом, що у страховому портфелі на нього припадає приблизно 44% всіх страхових премій, що еквівалентно сумі у 7758,7 млн. грн. за перше півріччя 2022 року [1]. Причому частка премій від автострахування мала тенденцію до збільшення, так за аналогічний період – перше півріччя 2021 року на страхування транспортного засобу приходилося 36% загального обсягу страхового портфеля (8935,2 млн. грн.) [2]. Зростання частки автострахування відбулося в більшому ступені за рахунок спадання обсягів медичного страхування, страхування від нещасних випадків, майнових, вогневих та фінансових ризиків. Спадання обсягів автострахування було не таким швидким і великим.

Найбільш популярними послугами автострахування серед клієнтської бази є ОСЦПВ, КАСКО та Зелена картка. В значному ступені висока популярність страхування саме транспортних засобів пояснюється їх обов'язковістю (крім водіїв певних визначених категорій), за наявності страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів водій стає повноцінним

учасником дорожнього руху в Україні [3]. Даний вид страхування за своїми обсягами у першій половині 2022 року склав 2 803 млн. грн, його спадання у порівнянні із об'ємами страхування інших видів було несуттєвим з початку військових дій. У порівнянні з аналогічним періодом минулого року його обсяги скоротилися лише на 13%. Обсяг страхових премій від ОСЦПВ складає 36,12 % від усього обсягу премій автострахування.

КАСКО страхування вже прираховується до добровільного. Даний тип страхування автомобіля передбачає випадки пограбування транспортного засобу, викрадення, ремонту авто внаслідок дорожньо-транспортної пригоди. Тим не менш, поширений погляд на КАСКО як на найдорожче страхування. Саме ця його особливість обумовлює той факт, що обсяг премій від КАСКО страхування є найбільшим серед усіх інших видів автострахування. Так за 6 місяців 2022 року обсяг премій від КАСКО склав 3 396,3 млн. грн., що є найбільшим показником не тільки серед автострахування, але і серед окремих видів страхування взагалі. Але із початком повномасштабної війни його спадання було дуже істотним, 30% у порівнянні із аналогічним періодом 2021 року. Питома вага КАСКО в усьому страховому портфелі складає 19%, а серед автострахування – 43,77% [2].

Єдиним видом автострахування, який не зазнав спаду за преміями у 2022 році стала «Зелена картка», обсяг премій за якою виріс майже у два рази за перше півріччя 2022 року у порівнянні із аналогічними даними рік раніше. З 885,2 млн. грн. до 1559,4 млн. грн. Пояснюється це масовим виїздом громадян України за кордон, де виникає необхідність міжнародного страхування цивільно-правової відповідальності власників автомобілів. Воно є обов'язковим при перетині кордону України на наземному транспорті. Завдяки зростанню популярності частка «Зеленої картки» у структурі страхового портфелю зростає до 9%. Попри наявні обставини, у порівнянні із ОСЦПВ та КАСКО її обсяги і частка незначна – 20,11% від всього обсягу премій від автострахування [2]. Важливо відмітити, що у першій половині 2022 року негативно на зростання обсягів премій по «Зеленій картці» вплинула домовленість Міністерства закордонних справ України та державних органів ряду Європейських країн (Польща, Словаччина, Угорщина) щодо відміни обов'язковості полісу страхування «Зелена

картка». Частина людей, що покинула країни звільнилися від зобов'язання мати цей поліс.

У висновку слід зазначити, що ринок страхових послуг, зокрема послуг по автострахованню, попри певне спадання обсягів премій витримав у найбільш критичний період на початку 2022 року. Страхові компанії продовжують працювати та надавати свої послуги. Страхування транспортного засобу залишається найбільш масовим серед клієнтської бази. Це попри ряд чинників, які вплинули на реалізацію страхових полісів. Серед них можна виділити втрату частиною клієнтів предмету страхування внаслідок військових дій, погіршення фінансових можливостей страхувальників, проживання частини клієнтів на нині окупованих територіях та інше.

Список використаних джерел:

1. Огляд страхового ринку України за I півріччя 2022 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-pidbiv-pidsumki-roboti-strahovogo-rinku-u-pershomu--pivrichchi-2022-roku>
2. Огляд страхового ринку України за I півріччя 2021 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Insurance_market_review_first_half_2021_pr_2021-10-26.pdf?v=4
3. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 17.08.2022 р. № 1961-IV. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-15#Text>

Байлова О. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

БЮДЖЕТУВАННЯ – СУЧАСНА ТЕХНОЛОГІЯ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Використання ефективної системи бюджетування є актуальною темою для українських підприємств в сучасних умовах господарювання. Даний бізнес-процес був реалізованим і автоматизованим на багатьох холдингах та підприємствах, та протягом тривалого часу успішно функціонує. Але існує багато підприємств, на яких навіть не замислюються про впровадження бюджетування.

Бюджетування – це планування діяльності підприємства методом складання бюджету підприємства для визначення планових доходів, витрат та фінансових